

سلفی

رواجه با مرگ خواننده مشهور

ان نوجوانم آهنگ what makes you beautiful را می خواندیم
کردند که گوش دادن به آهنگ های غیرفارسی اشتباهی بزرگ
نمای مجازی در مواجهه با یک خبر در روزنامه سراسری برای
روه وان دایرکشن، هوادارانش را در بهت و حیرت فرو برد. طولی
راست به بهانه سوگواری هواداران در فضای مجازی، به سراغ
ولی از یک زاویه نگاه جدید. چه نوجوان هستید و چه کسی که

حتی گاهی تأثیرگذاری مستقیم بر موفقیت آیدل،
از طریق رای دادن، استریم زدن و... مسائلی است
که اگر در نظر گرفته شود، هواداری یا سوگواری های
شدید برای مرگ یک سلبریتی دیگر دور از ذهن به
نظر نمی رسد.

در جواب کاربر قبل، کاربری دیگر تأکید کرده
بود: چیزی برای خجالت کشیدن وجود ندارد.
همه ی ما به یه دست آویز برای فرار کردن از
مشکلات زندگیمون نیاز داریم. برای ما توی
همه اون سالای پر از استرس و اضطراب و اندی
بود. پسری در چنل تلگرامش نوشته بود: مرگ
لیام انگاری که نوجوانیم خواب بود، بلند شدم
و دیدم دیگه دوستانم نیستن... انگار... انگار...

ستانمون یا با
تراضات، بعد
پایه که بگم؟
انتظار دارید
انیم خجالت
ازم به واسطه
م. این کاربر به
چرا نوجوان ها
ی آورند داده.
سن نوجوانی
ی فارغ شدن
دست آوردن
طلاح فندوم،
یدل و اعضای
ای آیدل و

از نوجوانه نیست. سرمایه گذار، چه یک کمپانی
باشد چه حتی خود شخص، با هدایت رسانه تلاش
می کند تصویری از شخص به جامعه نشان بدهد
که محبوبیتش را هرچه بیشتر و بیشتر کند. این
می شود که رفته رفته تصویری که از سلبریتی در
ذهن ما ساخته می شود تصویریست بی نقص و
ستایش کردنی که آماده است برای هواداری. به
همین دلیل است بعضی اندیشمندان سلبریتی را
با واژه بت ترجمه می کنند. چرا که در ذهن هوادار،
آیدل Idol رفته رفته، به مثابه ی خدایی بی عیب و
نقص و پرسیدنی در ذهن هوادار می شود. از همین
روست که معمولاً هوادارن، واکنش های تند ی با
افراد ی که به هر نوع موضع و یا انتقادی در برابر
آیدلشان دارند، نشان می دهند. در هنگام انتشار
خبر مرگ لیام با موج پیام هایی مواجهیم که در
حال نفرت ورزیدن به افرادی هستند که در زمان
زنده بودن لیام به هرنوعی از او رو برگردانده بودند.
حال این رو برگردانی می تواند ادامه دار نبودن
حمایت از موسیقی های تکی او باشد یا تأیید کردن
شکایاتی که علیه لیام بین از طرف نامزد سابقش
در دوره ای مطرح شده بود. لیست اکانت این افراد
در پیام هایی دست به دست می شود تا همگی
آنها را بلاک یا رپورت کنند. کاربری توییست زده
بود: مرچ هاش روانداختید سطل اشغال، وایبل
آلبوم هاش رو آتیش زدید، حالا براش شمع روشن
می کنید؟ کسی حق داره براش ناراحت باشه و
شمع روشن کنه که حتی یک لحظه بهش شک
نکرده. لیاقت ناراحتی برای لیام رو هم ندارید.
تعهد داشتن به تصویر مثبتی که از آن شخص
در ذهن ها وجود دارد یا به اصطلاح حتی یک
لحظه به آن شک نکردن، در گروه های هواداری
یک ارزش مثبت است. هرچند که داشتن تصویر
منفی نیز از بعضی سلبریتی ها نیز، در گروه های
هواداری، باز هم تعهد می طلبد. چرا که سلبریتی
شدن وابسته به مثبت بودن تصویر یک
شخصیت نیست و گاهی بعضی با بدنامی، شهرت
به دست می آورند.

یادداشت

مرگ سلبریتی ها و زندگی تصاویر

داوود طالقانی

نویسنده و
پژوهشگر

دقیقاً ۱۰ سال قبل بود که
روبه روی بیمارستان بهمن
ایستاده بودم و با حیرت به
جمعیتی نگاه می کردم که
برای خدا حافظی از مرحوم
«مرتضی پاشایی» جمع شده
بودند. چند روز بعد نیز یکی از
شلوغ ترین تشییع های تاریخ
ایران به وقوع پیوست و مرتضی
پاشایی با همراهی طرفداران و
هوادارانش در بهشت زهرای
تهران آرام گرفت. البته این تصویر
تکراری بود و پیش از انقلاب
نیز تشییع پیکر «مehوش»
خواننده سبک روحوسی و
کوچه بازاری با حضور جمعیتی
چندصد هزار نفری به وقوع
پیوست. مرگ «مehوش» هنوز
هم در خاطره جمعی مان
باقی مانده و تقریباً تمام اهالی
محله جمهوری تهران می دانند
که «چهارراه مهوش کش»
کجاست. در همین روزها نیز
خبر درگذشت «لیام پین» عضو
گروه موسیقی «وان دایرکشن»
هول وولای عجیب و غریبی
در رسانه های تصویری مانند
یوتیوب و اینستاگرام به پا
کرده. طرفداران و هواداران
لیام پین سوگواری و عزاداری
خود را با بازنشر بی شمار
عکس ها و فیلم های وی -
مخصوصاً در دورانی که در
گروهش عضویت داشت - ادا
می کنند. مرگ سلبریتی ها و
نوع واکنش جامعه مخاطبان،
هواداران و طرفداران همیشه
یکی از بزنگاه ها و دقایقی است
فرهنگ شهرت را در اثرگذارترین
دورانش به نمایش می گذارد.
سلبریتی کسی است که
به واسطه رسانه ها تبدیل به
تصویرش شده است و افراد
به جای تعامل با شخص
او، با تصویر او در ارتباط
هستند. مرگ سلبریتی همان
موقعیتی است که واقعیت
انکارناشدنی سلبریتی را عیان
می کند: سلبریتی تصویر است.
سلبریتی می میرد و مرگ را
تجربه می کند، زیرا انسان است
اما مرگ و میر تصاویر شبیه به
انسان هانیست. فراموش شدن

تصاویر تنها به واسطه نابودی
تصاویر ممکن است و تازمانی که
رسانه های تصویری دیجیتالی
کار می کنند، سلبریتی ها نه تنها
نمی میرند، بلکه تصاویرشان
آنها را زنده نگه می دارد. البته
میل به جاودانگی به کمک
خلق تصویر، انگیزه ای است
که انسان ها از سپیده دم تاریخ
تا همین الان دنبال می کنند.
انسان های اولیه با خلق
تصویر بر روی سقف و دیوار
غارها می خواستند خودشان
را جاودانه کنند. برتره کشیدن
از افراد راه دیگری بود که
انسان ها زنده بودن خودشان
را پس از مرگ شان را دنبال
کنند. اختراع دوربین عکاسی
و دستگاه سینماتوگرافی
تلاش دیگری بود برای حفظ
تصویر. تا خاطره زندگی رونق
بیشتری داشته باشد، به لطف
رسانه های اجتماعی، تصویری
مانند اینستاگرام و یوتیوب،
انسان ها شانس بیشتری
دارند تا با حفظ تصویر خود
در خاطرات دسته جمعی،
خودشان را زنده نگه دارند.
هرچند همه ما می دانیم
که روزی می میریم و شاید
خاطره یا تصویری از ما باقی
می ماند. با این حال، هواداران
و طرفداران سلبریتی ها که
عاشق تصویر سلبریتی ها
هستند، هیچ گاه مرگ سلبریتی
را درک نمی کنند، زیرا سلبریتی
یک فرد نیست، بلکه تصویری
از فرد است و تصاویر تنها زمانی
به فراموشی سپرده می شوند
که رسانه ای وجود نداشته
باشد. روند توسعه رسانه های
تصویری و دیجیتالی به ما
می گوید که رسانه های آینده
مانند متاورس، هوش مصنوعی
و اینترنت اشیا، تصویرهای
قدرتمندتر، شدیدتر و
پیچیده تری از انسان ها را خلق
و حفظ کرده و مرگ تصاویر باز
هم به تعویق خواهد افتاد.
اگرچه شاید بتوان تصور
را حفظ کرد و زنده نگه داشت
اما مرگ برای همه انسان ها
فراخوان داده است.